
Docentenhandleiding: Mijn rekendagboek

Groep 5 · rekenen · Rekenstrategieën · 100 min

Doelen

- Ik reken een som op twee manieren uit en schrijf de stappen op
- Ik kies welke manier het handigst is, en zeg waarom
- Ik ken de namen van mijn rekenmanieren
- Ik zie welke manier ik vaak kies, en welke ik nog kan oefenen

Overzicht

Over dit project

Een dagboek dat meeloopt met de gecompacte route. Op elke bladzijde kiest de leerling drie sommen uit het eigen rekenboek en rekt ze op twee manieren uit, met de tussenstappen erbij. Daarna schrijft hij op welke manier het handigst was, en waarom. Elke bladzijde heeft ook een vaste **som van de bladzijde** die de scanner nakijkt.

Zo ziet u per bladzijde hoe de leerling rekt, en niet alleen of het klopt. Een leerling die alles goed heeft, kan een omweg gebruiken of alles uit het hoofd doen zonder het te kunnen uitleggen. Dat ziet u hier. Het boekje gaat niet over nieuwe stof: de sommen komen uit het eigen blok.

Het eerste deel legt het dagboek uit en geeft een lijst rekenmanieren met een naam. Daarna volgen vier bladzijden; een bladzijde kost ongeveer 20 minuten.

Materialen

- Potlood en gum
- Het eigen rekenboek of werkboek van het blok

Vorbereiding

- Spreek af wanneer de leerling een bladzijde invult, bijvoorbeeld aan het eind van elke rekenweek.
- Scan het antwoordblad zodra een bladzijde af is, dan ziet u per keer hoe de leerling rekende.

Introductie

Schrijf $199 + 245$ op het bord en vraag de leerling het op twee manieren uit te rekenen. Vraag welke sneller was. Vertel dat het dagboek precies dat bijhoudt, met sommen uit het eigen rekenboek.

Differentiatie

- Vindt de leerling geen tweede manier: laat hem een naam uit de lijst rekenmanieren kiezen en die proberen.
- Kiest de leerling steeds dezelfde manier: vraag op de volgende bladzijde om één som die met een andere manier handiger is.
- Snel klaar: de leerling bedenkt bij de som van de bladzijde een som waarbij de andere manier wint.

Beoordeling

De som van de bladzijde wordt nagekeken. De eigen sommen en de keuzes leest u. Let op: schrijft de leerling echt stappen op, of alleen het antwoord? Zijn de twee manieren echt anders? En kan hij zeggen waarom de ene handiger is?

Notities

Leg na vier bladzijden de keuzes naast elkaar. Welke manier kiest de leerling bijna altijd, en welke nooit? Dat is een goed begin voor het gesprek.

• Zo werkt mijn rekendagboek · 20 min

De lijst rekenmanieren geeft de leerling woorden voor wat hij doet. De drie voorbeeldsommen zijn een oefenbladzijde: daarna weet de leerling hoe hij een bladzijde invult.

Vragen voor het gesprek:

- Welke manier uit de lijst gebruik jij het meest?
- Welke manier ken je, maar gebruik je bijna nooit?

Een dagboek over rekenen

In dit dagboek schrijf je niet op wat je deed, maar **hoe je rekende**. Op elke bladzijde kies je drie sommen uit je rekenboek. Je rekent ze op twee manieren uit en schrijft op welke manier het handigst was. Zo zie je zelf welke manieren je goed kunt, en welke nog niet.

Mijn rekenmanieren

Naam	Zo gaat het	Voorbeeld
Rijgen	Het tweede getal in stukjes erbij	$345 + 230 = 545 + 30 = 575$
Splitsen	Honderdtallen, tientallen en eenheden apart	$345 + 230: 500 + 70 + 5 = 575$
Via een rond getal	Rekenen met een rond getal en dan verbeteren	$345 + 199 = 345 + 200 - 1$
Aanvullen	Van het kleine getal naar het grote	$502 - 497$: van 497 naar 502 is 5
Verdubbelen	Het dubbele van iets wat je al weet	$8 \times 25: 4 \times 25 = 100$, dubbel is 200
Halveren	Steeds de helft	72 gedeeld door 4: de helft is 36, nog eens 18
Splitsen bij keer	Een keersom in twee makkelijke stukken	$6 \times 14 = 6 \times 10 + 6 \times 4$
Omkeren	Een deelsom oplossen met een keersom	56 gedeeld door 7: $7 \times 8 = 56$, dus 8

Oefen eerst met drie sommen. Gebruik bij elke som de twee manieren die erboven staan.

1

Reken $352 + 199$ uit op twee manieren. Welke vond je het handigst?

Antwoord: 551 (2 manieren)

Via een rond getal

$$352 + 200 = 552$$

$$552 - 1 = 551$$

=

551

Splitsen

$$300 + 100 = 400$$

$$50 + 90 = 140$$

$$2 + 9 = 11$$

$$400 + 140 + 11 = 551$$

=

551

Het handigst vond ik:

☐

Via een rond getal

☐

Splitsen

2

Reken $503 - 497$ uit op twee manieren. Welke vond je het handigst?

Antwoord: 6 (2 manieren)

Toelichting: Aanvullen is hier veel sneller, omdat de getallen dicht bij elkaar liggen. Vraag wanneer weghalen juist handiger is ($503 - 7$).

Aanvullen

$$497 + 3 = 500$$

$$500 + 3 = 503$$

$$3 + 3 = 6$$

=

6

Rijgen

$$503 - 400 = 103$$

$$103 - 90 = 13$$

$$13 - 7 = 6$$

=

6

Het handigst vond ik:

☐

Aanvullen

☐

Rijgen

3

Reken 8×25 uit op twee manieren. Welke vond je het handigst?

Antwoord: 200 (2 manieren)

Verdubbelen

$$2 \times 25 = 50$$

$$4 \times 25 = 100$$

$$8 \times 25 = 200$$

= **200**

Splitsen bij keer

$$8 \times 20 = 160$$

$$8 \times 5 = 40$$

$$160 + 40 = 200$$

= **200**

Het handigst vond ik:

☐

Verdubbelen

☐

Splitsen bij keer

4

Kies één van de drie sommen. Waarom was jouw manier daar het handigst?

Beoordelingscriteria:

- Noemt iets van de getallen (dicht bij elkaar, bijna een rond getal, een dubbele)
- Niet alleen "die ken ik", maar waarom die bij deze som past

• *Dagboekbladzijde 1 · 20 min*

De som van de bladzijde vraagt om via een rond getal rekenen.

Vragen voor het gesprek:

- Waarom koos je deze drie sommen?

Zo vul je deze bladzijde in

Kies drie sommen uit je rekenboek: een die je **lastig** vond, een die je **makkelijk** vond en een waar je over **twijfelde**. Schrijf elke som op de eerste regel en reken hem uit op twee manieren, met je stappen achter elkaar. Kijk in de lijst rekenmanieren als je een tweede manier zoekt.

5

Een som die ik lastig vond.

6

Een som die ik makkelijk vond.

7

Een som waar ik over twijfelde.

8

Welke manier was bij elke som het handigst? Schrijf de naam op en waarom.

Uitwerking: Kijk of de leerling een naam uit de lijst gebruikt, en of het waarom over de getallen gaat.

Som van de bladzijde

Deze som rekt iedereen op dezelfde twee manieren.

- 9 Reken $298 + 135$ uit op twee manieren. Welke vond je het handigst?

Antwoord: 433 (2 manieren)

Via een rond getal

$$300 + 135 = 435$$

$$435 - 2 = 433$$

=

433

Rijgen

$$298 + 100 = 398$$

$$398 + 30 = 428$$

$$428 + 5 = 433$$

=

433

Het handigst vond ik:

☐

Via een rond getal

☐

Rijgen

• Dagboekbladzijde 2 · 20 min

De som van de bladzijde vraagt om eraf rekenen bij een keersom ($7 \times 19 = 7 \times 20 - 7$).

Vragen voor het gesprek:

- Welke manier gebruikte je deze keer voor het eerst?

Zo vul je deze bladzijde in

Kies drie sommen uit je rekenboek. Kies deze keer minstens één som waarbij je een **andere** manier gebruikt dan op bladzijde 1.

- 10 Som 1 uit mijn rekenboek.
- 11 Som 2 uit mijn rekenboek.
- 12 Som 3, met een manier die ik op bladzijde 1 niet gebruikte.

- 13 Welke manier was bij elke som het handigst? Schrijf de naam op en waarom.

Som van de bladzijde

Deze som rekt iedereen op dezelfde twee manieren.

- 14 Reken 7×19 uit op twee manieren. Welke vond je het handigst?

Antwoord: 133 (2 manieren)

Veelgemaakte fouten:

- 139: de leerling haalt er 1 af in plaats van 7. Er gaat één keer 7 af, niet één.

Via een rond getal

$$7 \times 20 = 140$$

$$140 - 7 = 133$$

=

133

Splitsen bij keer

$$7 \times 10 = 70$$

$$7 \times 9 = 63$$

$$70 + 63 = 133$$

=

133

Het handigst vond ik:

☐

Via een rond getal

☐

Splitsen bij keer

Dagboekbladzijde 3 · 20 min

De som van de bladzijde vraagt om aanvullen bij een minsom met getallen die dicht bij elkaar liggen.

Vragen voor het gesprek:

- Bij welke som was de keuze het moeilijkst?

Zo vul je deze bladzijde in

Kies drie sommen uit je rekenboek. Zoek deze keer een som waarbij de **tweede** manier het handigst is, niet je eerste idee.

- 15 Som 1 uit mijn rekenboek.

- 16 Som 2 uit mijn rekenboek.

- 17 Som 3, waarbij mijn tweede manier het handigst was.
- 18 Welke manier was bij elke som het handigst? Schrijf de naam op en waarom.

Som van de bladzijde

Deze som rekt iedereen op dezelfde twee manieren.

- 19 Reken $402 - 397$ uit op twee manieren. Welke vond je het handigst?

Antwoord: 5 (2 manieren)

Aanvullen

$$397 + 3 = 400$$

$$400 + 2 = 402$$

$$3 + 2 = 5$$

=

5

Rijgen

$$402 - 300 = 102$$

$$102 - 90 = 12$$

$$12 - 7 = 5$$

=

5

Het handigst vond ik:

☐

Aanvullen

☐

Rijgen

• Dagboekbladzijde 4 · 20 min

De som van de bladzijde is een deelsom, op te lossen met halveren of door te splitsen. Daarna kijkt de leerling terug op alle bladzijden.

Vragen voor het gesprek:

- Welke manier kies je bijna altijd? Welke wil je vaker proberen?

Zo vul je deze bladzijde in

Kies drie sommen uit je rekenboek. Kies er minstens één **deelsom** bij. Blader daarna terug door je dagboek.

- 20 Som 1 uit mijn rekenboek.
- 21 Som 2 uit mijn rekenboek.

22 Som 3, een deelsom.

23 Welke manier was bij elke som het handigst? Schrijf de naam op en waarom.

Som van de bladzijde

Deze som rekt iedereen op dezelfde twee manieren.

24 Reken 72 gedeeld door 4 uit op twee manieren. Welke vond je het handigst?

Antwoord: 18 (2 manieren)

Halveren

$$72 : 2 = 36$$

$$36 : 2 = 18$$

=

18

Splitsen

$$40 : 4 = 10$$

$$32 : 4 = 8$$

$$10 + 8 = 18$$

=

18

Het handigst vond ik:

☐

Halveren

☐

Splitsen

25 Blader door je dagboek. Welke manier koos je het vaakst? Welke manier wil je vaker proberen, en bij wat voor som?

Beoordelingscriteria:

- Noemt een manier die de leerling vaak kiest
- Noemt een manier om te oefenen, met een passend soort som

Terugblik. Aan het eind van de bundel vult de leerling op het antwoordblad één korte terugblik in, over de hele bundel: hoe moeilijk en hoe leuk het was, hoeveel hulp nodig was, en wat de leerling er nog over kwijt wil. Er is geen goed of fout. Gebruik het om de leerling bij te sturen en als begin van een gesprek met de leerling.